18. BÖLÜM

RESİM İŞ ÖĞRETMENLİĞİ 2. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÇUKURDA PİŞİRİM ETKİNLİĞİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNE DAİR BİR DEĞERLENDİRME

F. Evren DAŞDAĞ, Berçem ALTAY YORULMAZ, Numan ÖZKILIÇ

DOI: 10.14527/9786053188407.18

Giriş

Görsel sanatlar eğitimi, okul öncesinden üniversite düzeyine kadar uygulanan örgün ve yaygın biçimiyle, teknoloji çağı diye nitelenen yirmi birinci yüzyılın önemli eğitim alanlarından biridir. Görsel sanatlar eğitimi içinde yer alan seramik eğitimi de öğrencilerin kil ile yüzeysel-hacimli tasarımlar, sırlı-sırsız çalışmalar yapmasını, ilkel-modern pişirim teknikleri ile bunları pişirerek seramiğe dönüştürmesini sağlamaktadır. Diğer bir deyişle; seramik eğitimi öğrencilerin, form oluşturmada, renklendirmede, pişirmede farklı yöntem ve teknikleri kullanmasını sağlayarak, öğrenimlerine katkı sunmaktadır. Dolayısıyla görsel sanatlar öğretmeni olarak okullarda eğitim verecek öğretmen adaylarının her alanda donanımlı olması, eğitimin kalitesini ve verimliliğini arttıracaktır. Bu bağlamda seramik eğitimi almış olmaları onları daha donanımlı kılacaktır.

Görsel sanatlar eğitimi alanında daha donanımlı öğrenciler yetiştirmek için, bu araştırmada öncellikle seramik pişirim teknikleri konusunun bir dalı olan çukurda pişirimin ne olduğu, nasıl yapıldığı açıklanacaktır. Ardından Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Öğretmenliği Bölümü öğrencileri ile yapılan çukurda pişirim uygulaması aşamaları ile açıklanacaktır. Uygulamanın ardından dağıtılan veri toplama aracına öğrencilerin verdikleri cevaplardan elde edilen görüşler ortaya konacak ve tartışılacaktır.

Bu araştırmada öncelikle çukurda pişirimin ne olduğunu açıklamak gerekmektedir. Çukurda pişirim; şekillendirilmiş toprağın ilk pişiriminin (bisküvi pişirimi) ardından seramiklerin yüzeyinde elde edilen bir takım artistik efektler, dokular, kararmalar, kızarmalar ve renk geçişleri oluşturmak amacıyla yapılan sır (renklendirme) pişirimidir. Tamamen deneysel tavırla yapılan bir dekorlamadır (Dassow, 2001). Çukurda pişirim aynı zamanda dumanlı pişirim tekniği olup, düşük dereceli pişirim yöntemleri arasında yer almaktadır (Hessenberg, 1994).

Çukurda Pişirim (Pit Fire) Etkinliğinin Uygulanışı

Uygulama grubuna, ilk hafta bir ders saati boyunca, dumanlı (renklendirme) pişirim yöntemlerinden biri olan çukurda pişirimin ne olduğu, nasıl yapıldığı, görseller izletilerek açıklanmıştır. İkinci hafta çukurda pişirim etkinliğinin uygulamasına geçilmiştir. Bu uygulamalar iki tam gün boyunca devam etmiştir.

Çukurda pişirim (Pit fire) etkinliği şu aşamalardan oluşmaktadır;

1. Bisküvi pişirimi yapılmış seramiklerin farklı yöntemler ile renklendirilerek dekorlanması,
2. Çukurda pişirim yapılacak alana, seramiklerin miktarına ve boyutuna bağlı olarak uygun derinlikte ve genişlikte çukur açılması
3. Seramikler ile beraber tüm maddelerin (oksitler, atık malzemeler, bitki ve yemiş kabukları, kaya tuzu...) hazırlanmış olan çukura yerleştirilmesi
4. Ateşin yakılması
5. Çukurun açılması ve seramiklerin çıkartılması
6. Seramiklerin yıkanması
7. Seramiklerin cilalanması

1.Aşama: Bisküvi pişirimi yapılmış seramiklerin farklı yöntemler ile renklendirilerek dekorlanması

Seramikler isteğe bağlı olarak, çukura yerleştirilmeden önce çeşitli oksitlerle renklendirilebilir, bitki ve yapraklar ile sarılabilir, ince teller ile sıkıca bağlanabilir.

Resim 1. Seramiklerin oksitle renklendirilmesi ve tellerle sarılması.

2.Aşama: Çukurda pişirim yapılacak alana, seramiklerin miktarına ve boyutuna bağlı olarak uygun derinlikte ve genişlikte çukur açılması

Kazılacak yerin seçiminde dikkat edilecek ilk şey rüzgar yönünün belirlenip ateşin oksijen alabilecek şekilde tutuşmasına olanak sağlamaktır. Bu saptamanın ardından, kazma kürek yardımıyla, seramiklerin miktarına ve boyutuna bağlı olarak istenilen uzunlukta ve derinlikte bir çukur açılır. Çukurun içi toprağın kaymaması için tahtalarla döşenir ve zemin kısmı talaşlarla kaplanır.

Resim 2. Seramiklerin yerleştirileceği çukurun kazılması.

3.Aşama: Seramikler ile beraber tüm maddelerin (oksitler, atık malzemeler, bitki ve yemiş kabukları, kaya tuzu...) hazırlanmış olan çukura yerleştirilmesi

Çukura tahtadan duvar örülüp çukurun zemini talaş ile kaplandıktan sonra seramiklerin yerleştirilmesi, zarar görmelerini engelleyecek şekilde tasarlanmalıdır. Seramikler çukura yerleştirilirken bir yandan da bol miktarda kaya tuzu, farklı renkte oksitler serpilir. Ayrıca çukura çalı çırpı, talaş, kurumuş bitkiler, yapraklar ve çerez kabukları yerleştirilir. Çukurun her iki ucuna, ağzı yukarıya gelecek şekilde, soba borusu yerleştirilerek ateşin oksijen alıp kuvvetlenmesi sağlanır.

Resim 3. Seramiklerin ve diğer malzemelerin yerleştirilmesinden sonra talaşla örtülmesi.

4.Aşama : Ateşin yakılması

Çukur seramikler ve yakacaklarla dolduktan sonra en üste talaş dökülerek, bir noktadan ateş yakılır. Ateşin çukura yayılması için bir süre beklenir. Çukurun üstüne sac kapaklar yerleştirilir. Boşluk varsa toprakla kapatılır. Ara ara demir kapaklar açılarak, çukura yeniden yakacak eklenir. Bu şekilde ateşin yaklaşık 700-800 dereceye ulaşması sağlanır. İstenilen sıcaklığa ulaşılınca ateşe müdahale kesilir. Çukurdaki seramikler dumanda boğularak, gece boyunca bekletilir.

Resim 4. Ateşin çukura yayılmasının beklenmesi.

5.Aşama: Çukurun açılması ve seramiklerin çıkarılması

Bir gün sonra ateşin soğuması ile sac kapaklar eldiven kullanılarak açılır. Kürekle üst kısımdaki küller alınarak, seramikler tek tek çıkartılır. Çukurdan çıkarılan dumanda boğulmuş her seramikte ayrı bir görsel efekt oluştuğu görülebilir.

Resim 5. Kapakların üzerindeki toprağın temizlenmesi, kapakların açılması, seramiklerin çıkarılması.

6.Aşama: Seramiklerin yıkanması

Çukurdan çıkarılan seramikler su ile yıkanarak, küllerden arındırılır. Ardından yumuşak bir bezle kurulandıktan sonra cilalama işlemi için hazır hale getirilir.

Resim 6. Yıkanıp kurutulan seramiklerin cilalama işlemi öncesi masalara dizilmesi.

7.Aşama: Seramiklerin cilalanması

Temizlenmiş seramiklere yumuşak bir sünger ile şeffaf ayakkabı cilası sürülür. Seramiklere olgunluk kazandıran bu işlemin tek kat ve bir kez uygulanması yeterlidir.

Resim 7. Seramiklerin cilalanarak son halini alması.

Güvenlik önemleri açısından çukurda pişirim tekniğinin uygulamasının her aşamasında maske ve eldiven kullanılmasına dikkat edilmelidir.

Bu araştırmanın amacı; günümüzde seramik eğitimi konusunda bilimsel araştırmaların ve eğitsel denemelerin sonuçlarının daha fazla ortaya konmasına katkı sağlamaktır. Bu bağlamda Resim İş Öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin " Seçmeli Seramik Atölye" dersi adı altında verilen eğitim kapsamında öğrendikleri bilgilere ve uygulamalara dair neler düşündükleri, bundan sonra yapılacak çalışmalar için önem arz etmektedir. Bu nedenle bu araştırma kapsamında, Resim iş Öğretmenliği ikinci sınıf öğrencilerinin seçmeli ders olan "Seramik Atölye" çalışmalarında dumanlı pişirim yöntemlerinden biri olan çukurda pişirim etkinliğine yönelik görüşlerinin ve tutumlarının belirlenmesine çalışılacaktır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma, resim İş öğretmenliği ikinci sınıf öğrencilerinin çukurda pişirim etkinliğine yönelik görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma betimsel nitelikte olup, tarama modelinde yapılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte veya hali hazırda mevcut olan bir durumu (olay, kişi, nesne) kendi şartları içinde olduğu gibi tanımlamayı amaçlayan araştırma modelleridir. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. (Karasar, 2005, ss. 77-79). Tarama modelleri var olan bir durumu ortaya çıkarmak için kullanılır. Bir durum veya birey üzerinde yapılacak çalışma kendi koşullarında, herhangi bir değişikliğe gidilmeden yapılır (Karasar, 2007).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunda, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim iş Öğretmenliği Anabilim Dalı ikinci sınıfına devam eden toplam 50 öğrenci yer almaktadır. Bu öğrencilerle 25'şerli iki ayrı grup halinde çalışılmıştır. Öncelikle uygulama grubuna, ilk hafta bir ders saati boyunca, dumanlı (renklendirme) pişirim yöntemlerinden biri olan çukurda pişirimin (pit fire) ne olduğu, nasıl yapıldığı, görseller izletilerek açıklanmıştır. İkinci hafta çukurda pişirim etkinliğinin uygulamasına geçilmiştir. Bu uygulamalar iki tam gün boyunca devam etmiştir.

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Öncelikle konuyla ilgili literatür taraması yapılmıştır. Veri toplama aracını oluşturmak için çukurda pişirme etkinliğinin her aşamasını içeren maddeler hazırlanmıştır. Bu maddelerle öğrencilerin hem davranış boyutundaki yeterliklerine, hem de çukurda pişirme etkinliği hakkındaki görüşlerine ulaşılması amaçlanmıştır. Bu gibi araştırmalar ile bilim insanları, öğrencilerin eğitimle ilgili tutumlarının olumlu olması halinde başarılarının da artacağını (Açıkgöz, 1992) düşündüklerinden tutumların ölçülüp değerlendirilmesine önem vermektedirler.

Bu bağlamda veri toplama aracında ilk aşamada 42 maddeye yer verilmiş, daha sonra alan uzmanına danışılarak maddelerden yedisi çıkarılmış, üçü değiştirilmiştir. Aynı zamanda iki eğitim bilimciye danışılarak, maddeler gözden geçirilmiş ve sayı 30'a indirilmiştir. Veri toplama aracındaki maddelerin tamamı olumludur. Bu maddeler; 'kesinlikle katılmıyorum' 'katılmıyorum' ' kararsızım' 'katılıyorum' 'kesinlikle katılıyorum' şeklinde derecelendirilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veri toplama aracı, araştırma kapsamındaki öğrencilere izin alınan bir ders saatinde uygulanmıştır. Veri toplama aracı, öğrencilere elden dağıtılmış ve cevaplamaları için kendilerine belirli bir süre verildikten sonra tekrar aynı yolla toplanmıştır. Toplanan veriler düzenlenerek bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Verilerin analizinde; yüzde ve frekans değerleri kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmada ulaşılan bulgulardan bazıları aşağıda sıralanmıştır.

Öğrencilerin,

% 84.00'ü'Pit fire etkinliğinin yaratıcılık becerilerime katkı sağlayacağını düşünmekteyim'

% 86.00'sı 'Bu etkinliği grup halinde yapabilirim'

% 82.00'si 'Bu etkinliği grup halinde yapınca daha iyi sonuç alacağımı düşünüyorum'

% 84.00'ü 'Pit fire etkinliğinin grup çalışma becerimi geliştirdiğini düşünüyorum'

% 72.00'si 'Pit fire etkinliğinin estetik duygularımı geliştirdiğini düşünüyorum'

% 88.00'i 'Etkinlikte seramiklerin dekorlama aşamasının dikkate değer olduğunu düşünüyorum'

% 90.00'ı 'Etkinlikte seramiklerin çukura yerleştirme aşamasının dikkate değer olduğunu düşünüyorum'

% 84.00'ü 'Etkinlikte seramiklerin çukurdan çıkarım aşamasının dikkate değer olduğunu düşünüyorum'

% 82.00'si 'Bu pişirim türünde sanatta rastlantısallığın etkisini gözlemleyebilirim'

% 70.00'i 'Seramikleri çukura koymadan önce daha fazla dekorlayabilirdim'

% 34.00'ü 'Çukur açmak için farklı bir yöntem kullanılabilir'

% 82.00'si 'Çukurda pişirim etkinliğinin akademik gelişimime katkı sağlayacağını düşünüyorum'

% 80.00'i 'Çukurda pişirimin el becerilerime katkı sağladığını düşünüyorum'

% 74.00'ü 'Seramiklerin çukura yerleştirme biçiminin alınan sonuçta etkisi olduğunu düşünüyorum'

% 56.00'sı 'Renklendirme için kullanılan maddelerin çeşitliliğinin yeterli olduğunu düşünüyorum'

% 84.00'ü 'Etkinlikte seramiklerin yıkama aşamasının dikkate değer olduğunu düşünüyorum' maddelerine katıldıkları belirlenmiştir.

Öğrencilerin,

% 32.00'si 'Bu etkinliği tek başıma yapabilirim'

% 16.00'sı 'Bu etkinliği yalnız yapınca daha iyi sonuç alacağımı düşünüyorum' ifadelerini işaretleyerek grubun genel düşüncesine katılmadıkları belirlenmiştir.

Katılımcıların büyük çoğunluğunun, 'Pit fire etkinliğinin yaratıcılık becerilerime katkı sağlayacağını düşünmekteyim' ve 'Etkinlikte seramiklerin dekorlama aşamasının dikkate değer olduğunu düşünüyorum' maddesine katıldıkları görülmüştür. Çukurda pişirim, hazırlık süreci olan bir etkinliktir. Öğrenciler yapacakları seramikler için öncelikle fikir oluşturur, ardından eskiz çizer ve tasarımlarını kil yardımıyla üç boyutlu hale getirerek, yaratıcı bir süreç geçirirler. Yaratıcı süreç, seramiklerin dekorlama aşamasında da devam eder. Nitekim araştırmada elde edilen bulgulara göre; çukurda pişirimin ve öğrencilerin değişik materyaller ile seramikleri özgürce ve pişirim sonucunu hayal ederek dekorlamalarının, yaratıcılıklarına katkı sağladığı ve değerli bulunduğu ortaya çıkmaktadır.

Pit fire etkinliği grup halinde çalışınca, iş yükü paylaşıldığından, daha hızlı ve etkili yapılabilir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun 'Bu etkinliği grup halinde yapınca daha iyi sonuç alacağımı düşünüyorum', 'Pit fire etkinliğinin grup çalışma becerimi geliştirdiğini düşünüyorum' ve 'Bu etkinliği grup halinde yapabilirim' maddelerine katıldıkları görülmektedir. Bu bulgular birbirini destekler niteliktedir. Ayrıca bu bulgular öğrencilerin pit fire etkinliğini grup halinde yapmak istediklerini ve bu şekilde başarılı sonuçlar elde edeceklerine olan inançlarını göstermektedir. Buna karşın öğrencilerin az bir kısmı 'Bu etkinliği tek başıma yapabilirim' ve 'Bu etkinliği yalnız yapınca daha iyi sonuç alacağımı düşünüyorum' maddelerine katılmışlardır. Bu bulguların da; çukurda pişirim etkinliği daha sık yapılırsa, öğrencilerin etkinliği tek başlarına gerçekleştirebileceklerinin göstergesi olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin çoğunluğu 'Etkinlikte seramiklerin çukura yerleştirme aşamasının dikkate değer olduğunu düşünüyorum', 'Etkinlikte seramiklerin çukurdan çıkarım aşamasının dikkate değer olduğunu düşünüyorum' ve 'Seramiklerin çukura yerleştirme biçiminin alınan sonuçta etkisi olduğunu düşünüyorum' maddelerine katılarak, çukurda pişirim etkinliği aşamalarını dikkate değer bulmuşlardır. Bu bulgular çukurda pişirim etkinliğinde öğrencilerin, her aşamada önemsenmesi ve uyulması gereken kuralların ortaya çıkan sonuçta etkisi olduğu düşüncesine ulaştıkları söylenebilir. Çukurda pişirimde, dumanın kontrol edilemeyen etkileriyle rastlantısal sonuçlar elde edilmesine paralel şekilde, katılımcı öğrencilerin yüzde seksen ikisi, 'Bu pişirim türünde sanatta rastlantısallığın etkisini gözlemleyebilirim' maddesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgu beklenen bir durumdur.

Öğrencilerin yarısından biraz fazlası, 'Renklendirme için kullanılan maddelerin çeşitliliğinin yeterli olduğunu düşünüyorum' derken, öğrencilerin yüzde yetmişi, 'Seramikleri çukura koymadan önce daha fazla dekorlayabilirdim' maddesine katılmışlardır. Her iki bulgu da seramikleri renklendirmek için kullanılan oksitler, kaya tuzları, metaller ve organik maddelerin daha çeşitli olmasının arzu edildiğini ve öğrenciler tarafından dekorlamada daha çok kullanılmasının istendiğini gösterdiği için, birbirini desteklemektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu 'Çukurda pişirimin el becerilerime katkı sağladığını düşünüyorum' maddesine katılmıştır. Çukurda pişirim etkinliği farklı aşamalardan oluşmakta ve her aşama el, göz koordinasyonunu farklı şekillerde kullanma olanağı sunmaktadır. Öğrencilerin bu maddeye katılması beklenen bir sonuçtur.

Çukurdan çıkarılan seramiklerin yıkanarak temizlenmesi ve bu halde alınan sonuçların daha iyi gözlemlenebilmesine bağlı olarak katılımcıların büyük çoğunluğu, 'Etkinlikte seramiklerin yıkama aşamasının dikkate değer olduğunu düşünüyorum' maddesine katılmışlardır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Katılımcı öğrencilerin çoğu çukurda pişirim etkinliğinin yaratıcılık becerilerini ve estetik duygularını geliştirdiğini belirtmiştir. Çünkü katılımcılar seramiklerini şekillendirme ve renklendirme aşamalarını arzu ettikleri gibi ve özgür olarak hazırlamışlardır. Deneme yanılma yoluyla seramiklerini hayal ettikleri formlara dönüştürebilmişlerdir.

Öğrencilerin çoğu çalışmalarında rastlantının etkisini gözlemlediğini belirtmiştir. Bu bulgu Dassow'un (2001) Barrel, Pit and Saggar Firing adlı makalesinde belirttiği ifadelerle örtüşmektedir. Nitekim rastlantıdan kimi zaman çamura şekil verme işlemi sırasında kimi zaman da seramiklerin dekorlanma işlemi sırasında faydalanılmıştır. Seramiklerin üzerlerine uygulanan renkli oksitlerin, kaya tuzunun, metallerin ve yemiş kabukları gibi çeşitli organik maddelerin pişirim sırasında kontrol edilemeyen etkileriyle çok farklı sonuçlar alınmıştır. Kontrol edilemeyen etkilerden biri de; Hessenberg'in (1994) Sawdust firing adlı çalışmasında sözünü ettiği, seramiklerin dumanla boğulması sonucu ortaya çıkan görsel efektlerdir.

Ayrıca katılımcı öğrencilerin çoğu dekorlanan seramiklerin çukura farklı şekillerde yerleştirilmesinin alınacak sonuçta daha farklı etkiler oluşturabileceğini de ifade etmişlerdir. Bu sonuca dayanılarak katılımcıların hem yaratıcılık becerilerinin ve estetik duygularının hem de hayal güçlerinin geliştiği söylenebilir. Nitekim Kaçar(2010) da ilköğretim okullarına yönelik seramik eğitimi program önerisi adlı yüksek lisans tezinde, seramik eğitiminin öğrencilerin hayal gücünü geliştirdiğini ifade etmiştir.

Çamura şekil verilmesi ve seramiklerin dekorlanması öğrencilerin el becerilerinin gelişmesine katkı sağlamıştır. Bu bağlamda öğrencilerin çoğu çukurda pişirim etkinliğinin el becerilerine katkı sağladığı maddesine katıldıklarını belirtmiştir. Çapar da (2006: 25) Temel eğitimde 9-12 yaş arası çocuklarda üç boyutlu çalışmaların yaratıcılık eğitimine etkisi adlı doktora tezinde üç boyutlu çalışmaların yapılmasında, malzemeye bir form kazandırılırken, ellerin kullanılmasının el ve göz koordinasyonunu sağlayıp; öğrencilerin ellerini kullanabilme yeteneklerini geliştirdiğini belirtmektedir. Ayrıca bu çalışmaların çocuğa, gördüğü bir objenin boşluktaki duruşunu ve başka objelerle arasında bulunan ilişkileri kavrama yeteneği kazandırdığından söz etmektedir. Çapar, geleceğin başarılı sanatçı ve tasarımcılarının, küçük yaşlarda edindikleri üç boyutlu çalışma deneyimleriyle, hayallerini ifade etme yolunda önemli adımlar atmış olduklarını belirtmektedir. Bu bilgiler ışığında, Çapar ileride seçeceği meslek her ne olursa olsun, tüm çocuklar için üç boyutlu çalışmaların, kendisi de üç boyutlu olan hayatı doğru algılama seçeneğini sunduğunu aktarmaktadır. Ayrıca Çapar bu çalışmaların çocuğa mekânı, derinliği ve formu doğru kavrama konusunda esaslı yetiler kazandırdığından söz etmektedir. Bu duruma paralel olarak Erinç de (1995) seramik eğitimini " Bireylerin görsel, işitsel ve diğer duyularına bağlı yargılama ve yaratma yetilerini geliştirmek, onların ilgi alanlarını kendilerine tanıtarak bu alanlarda mutluluk sağlayacak düzeyde uğraşı olanaklarını göstermek ve bunları seramik kiline aktarmasıdır." şeklinde tanımlamıştır.

Katılımcıların çoğu çukurda pişirim etkinliğini grup halinde yapabileceklerini ve grup halinde yapınca daha iyi sonuç alabileceklerini belirtmişlerdir. Çünkü etkinlik birçok aşamadan oluşmaktadır. Bu aşamalarda dekorlama, çukur kazma, çukurun içine seramikleri, renklendirici malzemeleri, yakacakları yerleştirme, doğadan yakacak temin etme, ateş yakma, ateşi kontrol altında tutma, ağır sac kapaklarla ateşin üstünü açıp, kapatma gibi çalışmalar yer almaktadır. Bu nedenle öğrenciler bir kere yaptıkları bu çalışmayı grup halinde yaparlarsa daha etkili sonuçlar elde edebileceklerini düşünmektedirler. Ayrıca çukurda pişirim etkinliğinin öğrencilerde grup çalışma becerilerini geliştirdiği de ortaya çıkmaktadır. Araştırmada elde edilen bu sonuç Kar'ın (2010) Heykel ve Sanat Terapisi adlı doktora tezinde de belirttiği diyalog kurma, yardımlaşma, işbirliği ve sosyalleşme özelliklerinde olumlu gelişmelere neden olduğu görüşü ile örtüşmektedir.

Ana sanat dalları resim olduğu halde tüm öğrenciler çukurda pişirim etkinliğine büyük bir ilgiyle katılım göstermiştir. Öğrencilerin çoğu veri toplama aracına verdikleri yanıtlarda çukurda pişirimin her aşamasını dikkate değer bulduklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç, Şahan'ın (2004) İlköğretim altıncı sınıflarda üç boyutlu çalışma konularının çok alanlı sanat eğitimi yöntemiyle uygulanması isimli doktora tezinde belirttiği sonuçla örtüşmektedir. Nitekim Şahan yeni deneyimler edinecekleri ve zevkle çalışacakları bir süreç özleminde olan öğrencilerin büyük bir ilgiyle derse katıldıklarını aktarmıştır. Ayrıca deneysel çalışmanın getireceği merak ve heyecan, sanat etkinliğinin dış mekanda yapılması gibi etkenler görsel sanatlar öğretmen adayları olan öğrencilerin etkinliğe büyük bir ilgi göstermesine sebep olmuştur. Öte yandan etkinliği gerçekleştiren öğretim üyesinin ilgili ve

yönlendirici davranışları da öğrenciler üstünde olumlu bir etki bırakmış olabilir. Daşdağ (2009) Öğretim elemanlarının görüşlerine göre güzel sanatlar fakültelerinde seramik tasarımı derslerinde uygulanan yöntemler isimli doktora tezinde öğrencilerin en çok "öğretmen desteği" istediklerini belirtmektedir. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmenlerin atölye veya derslerdeki olumlu yaklaşımları ve öğrenci iletişimi ile yöntem seçimi arasında bir ilişkinin olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Çukurda pişirimin öğrencilerin akademik gelişimlerine katkıda bulunacağı sorusuna öğrencilerin büyük bir kısmı olumlu cevap vermiştir. Bu sonuç öğrencilerin bu etkinliği tamamen severek, isteyerek, bilinçli olarak ve hazır bulunuşlukla gerçekleştirdiklerini göstermektedir.

Bu araştırma bağlamında çukurda pişirim etkinliklerinin daha sık yapılması öğrencilerin öz yeterlik becerilerini geliştirecek ve çukurda pişirim etkinliğini kendi başlarına yapabilmelerine olanak sağlayacaktır.

Araştırmada elde edilen sonuçlara dayalı olarak şu öneriler geliştirilmiştir:

Tüm eğitim fakültelerinin, güzel sanatlar eğitimi bölümlerinin resim iş öğretmenliği anabilim dallarında seçmeli olarak, seramik atölye dersinin aktif hale getirilmesi, öğrencilerin farklı malzemelerle deneysel çalışmanın heyecanını yaşamaları aşısından etkili olabilir.

Öğrencilerin farklı doğal malzemelerin plastik etkisini deneyimlemesi ve sanatsal gelişimlerine katkısı bağlamında seçmeli seramik atölye derslerinde çukurda pişirim etkinliğinin uygulanması önerilir.

Milli eğitim ders programlarında görsel sanatlar derslerinin çukurda pişirim gibi farklı teknikleri öğrencinin deneyimleyebilmesine olanak sağlayacak şekilde ders saatlerinin düzenlenmesi ya da seçmeli seramik dersinin eklenmesi, öğrencilerin doğal materyallerin etkisini keşfedebilmeleri, doğayla etkileşime girmeleri bağlamında yararlı olacaktır.

Kaynakça

Açıkgöz, K. (1992). *İşbirlikli öğrenme.* Malatya: Uğurel Matbaası.

Çapar, M. (2006). *Temel eğitimde 9-12 yaş arası çocuklarda üç boyutlu çalışmaların yaratıcılık eğitimine etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Dassow, S. V. (2001). *Barrel, pit and saggar firing: a collection of articles from ceramics monthly.* USA: The American Ceramic Society.

Daşdağ, E. (2009). *Öğretim elemanlarının görüşlerine göre güzel sanatlar fakültelerinde seramik tasarımı derslerinde uygulanan yöntemler.* Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Erinç, M. S. (1995). *Eğitsel bir etken olarak güzel sanatlar eğitiminin geleceği.* Ankara: Mert Matbaası.

Hessenberg, K. (1994). *The complete potter: sawdust firing.* USA: University of Pennsylvania Press.

Kacar, B. (2010). *İlköğretim okullarına yönelik seramik eğitimi program önerisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri.* Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.

Kar, Ö. (2011). *Heykel ve sanat terapisi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Şahan, M. (2004). *İlköğretim altıncı sınıflarda üç boyutlu çalışma konularının çok alanlı sanat eğitimi yöntemiyle uygulanması.* Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.